

Svezak 3, broj 18

Decembar 2022.

VIJESTI O BORBI PROTIV TERORIZMA

ZA I O BALKANU

U OVOM BROJU

Vijesti i informacije o antiterorističkim naporima - 1

Joe Baldwin preuzima dužnost novog rezidentnog pravnog savjetnika OPDAT-a za borbu protiv terorizma za Albaniju, Kosovo i Sjevernu Makedoniju - 2

Kosovo optužilo vraćenog stranog terorističkog borca za terorizam i vrbovanje - 2

Prema novom izvještaju, usvajanje kriptovaluta i dalje na visokom nivou - 2

Izvještaj GWU-a: Pristalice Islamske države održavaju virtualni kalifat prilagodbom i inovacijama – 3

Vijesti o antiterorističkim naporima i informiranje i uvezivanje s partnerima u regiji

Ministarstvo pravde (DOJ), Ured za razvoj, podršku i edukaciju tužilaštava u inostranstvu (OPDAT), u partnerstvu s američkim State Departmentom, Uredom za borbu protiv terorizma

U ovom izdanju predstavljamo Josepha Baldwina, novog pravnog savjetnika OPDAT-a za borbu protiv terorizma sa sjedištem u Tirani. Prema vijestima sa Balkana, Kosovo je nedavno optužilo posljednjeg stranog terorističkog borca koji je vraćen na Kosovo ove godine. Donosimo pregled korištenja kriptovaluta diljem svijeta, koji je izradila kompanija Chainalysis, kao i zapažanja Univerziteta George Washington o online metodama i mrežama koje pristalice terorizma koriste za širenje propagande.

Tom Saunders
Rezidentni pravni savjetnik
za borbu protiv terorizma na Balkanu
OPDAT/DOJ
Ambasada SAD-a, Sarajevo
SaundersTN@state.gov

Joe Baldwin
Rezidentni pravni savjetnik
za borbu protiv terorizma na Balkanu
OPDAT/DOJ
Ambasada SAD-a, Tirana
BaldwinJR@state.gov

Jasenska Ferizović, pravna savjetnica
OPDAT/DOJ
Ambasada SAD-a, Sarajevo
FerizovicJ@state.gov

Bledar Bashanović, pravni stručnjak
OPDAT/DOJ
Ambasada SAD-a, Tirana
BashanovicB@state.gov

Joe Baldwin preuzima dužnost novog rezidentnog pravnog savjetnika OPDAT-a za borbu protiv terorizma za Albaniju, Kosovo i Sjevernu Makedoniju

Sa zadovoljstvom vas obavještavamo da je Joe Baldwin od 5. decembra novi regionalni pravni savjetnik za borbu protiv terorizma Ureda za razvoj, podršku i edukaciju tužilaštava u inostranstvu (OPDAT) Američkog ministarstva pravde (DOJ), sa sjedištem u Tirani u Albaniji. U tom će svojstvu biti zadužen za izgradnju kapaciteta za borbu protiv terorizma, pružanje mentorske podrške u radu na konkretnim predmetima i zakonodavne pomoći u Albaniji, Kosovu i u Sjevernoj Makedoniji. Blisko će sarađivati sa regionalnim pravnim savjetnikom za borbu protiv terorizma u Sarajevu, s američkim Odjelom za nacionalnu sigurnost (DHS) i Međunarodnim programom pomoći u kriminalističkoj obuci Ministarstva pravosuđa SAD-a (ICITAP). Prije ove dužnosti, Joe je radio kao pomoćnik američkog tužitelja za Distrikt Maryland, gdje je krivično gonio široku lepezu krivičnih djela, uključujući nezakoniti izvoz vatrenog oružja, finansijski kriminal i organizirani kriminal. Radio je kao glavni postupajući tužilac u brojnim porotnim suđenjima. Ranije u svojoj karijeri, Joe je radio kao građanski parničar. Zastupao je Sjedinjene Države u raznim građanskim stvarima, uključujući sporove u vezi sa naknadama štete, radne sporove i predmete koji su se ticali slobode informiranja. Radeći u privatnoj advokatskoj kancelariji zastupao je tehnološke kompanije u patentnim i trgovačkim parnicama u vezi sa integracijom različitih tehnologija u ono što će kasnije postati pametni telefon. Prije studija prava, Joe je služio u mornarici Sjedinjenih Država kao časnik za površinsko ratovanje na razaraču sa navođenim projektilima. Diplomirao je na Pomorskoj akademiji Sjedinjenih Država, Univerzitetu Maryland i Pravnom fakultetu Univerziteta Virginia. Sa porodicom će živjeti u Tirani, u Albaniji.

Kosovo optužilo vraćenog stranog terorističkog borca za terorizam i vrbovanje

Dana 25. oktobra 2022. Odjel za terorizam Ureda posebnog tužiteljstva Kosova optužio je Ylbera Bela za sudjelovanje u terorističkoj organizaciji i vrbovanje terorista. Bela je vraćen u domovinu krajem maja ove godine tokom zajedničke akcije povratka koju su proveli Kosovo i Albanija, uz pomoć SAD-a.

Prema optužnici, Bela je 2013. za sebe i još jednog saborca organizirao putovanje u Siriju, gdje su se pridružili redovima Jabhat-al Nusre i ISIS-a. Pod pseudonimom "Abu Hamza al-Kosovi" pohađao je obuku sa oružjem u trajanju od tri sedmice, prije nego se pridružio vojnim akcijama ISIS-a. Pozivajući se na dokaze prikupljene uz pomoć vlasti SAD-a, tužilaštvo je ponudilo materijalne dokaze i svjedočenja optuženikovih saboraca koji pokazuju da se on kao borac upisao u registar stranih terorističkih boraca ISIS-a. Dokazi su pokazali da je Bela učestvovao u terorističkim aktivnostima ISIS-a sve do pada tzv. islamskog kalifata.

Pravni savjetnik DOJ/OPDAT-a za borbu protiv terorizma omogućio je razmjenu dokaza sa ratišta za ovaj predmet putem kanala uzajamne pravne pomoći između američkih i kosovskih vlasti.

Optužnica je samo skup optužnih navoda. Optuženi se smatra nevinim dok mu se na sudu ne dokaže krivnja.

Izvor: Ured specijalnog tužilaštva Kosova

Prema novom izvještaju, usvajanje kriptovaluta i dalje na visokom nivou

Prema novom izvještaju Chainalysisa, ulaganja u kriptovalute i dalje su visoka uprkos nedavnoj nestabilnosti cijena.

Chainalysis je američka kompanija koja prodaje softver za pomoć u analizi blockchaine i izvještava o trendovima kriptovaluta diljem svijeta. Ove godine Chainalysis je izdao svoj treći godišnji izvještaj o Globalnom indeksu usvajanja kriptovalute, koji rangira 146 zemalja na temelju njihovog stepena usvajanja kriptovalute na „baznom nivou“. Umjesto da zemlje rangira po sirovoj količini transakcija, izvještaj se prilagođava broju stanovnika i bogatstvu svake zemlje kako bi se utvrdilo gdje ljudi stavljaju najveći udio svog novca u kriptovalute.

Izvještaj Chainalysisa se ne bavi direktno pitanjem finansiranja terorizma, ali bi zaključci izvještaja trebali privući pažnju istražitelja i tužitelja koji rade na predmetima terorizma. Kripto ostaje primamljiv medij za kriminalce svih vrsta za pohranu i prenos vrijednosti, posebno u zemljama sa labavim propisima gdje istražitelji ne prate takve transakcije.

Prema izvještaju, globalno prihvatanje kriptovalute nedavno je počelo opadati. Usvajanje je dosljedno raslo od sredine 2019. godine, sa rekordnim porastom u drugom kvartalu 2021. godine. Od tog vrhunca usvajanje se kretalo gore-dolje u valovima, ali globalno gledano, ostaje znatno iznad nivoa prije 2019. godine. Mnogi potrošači i ulagači koji su počeli koristiti kriptovalute 2020. i 2021. ostaju predani kriptovalutama iako su cijene postale manje stabilne.

Izvještaj u svojoj analizi grupira balkanske države zajedno s drugim zapadnoevropskim zemljama i iz samog izvještaja je teško izvući zaključke koji se konkretno odnose na regiju Balkana. Usporedbe radi, Izvještaj procjenjuje da je gotovo 20% ukupne vrijednosti kriptovalute primljene u istočnoj Evropi povezano sa rizičnim ili nedopuštenim aktivnostima, što je više nego u bilo kojoj drugoj regiji.

Mnoge balkanske države kotiraju nisko u ukupnom prihvatanju kriptovalute, ali su relativno visoko pozicionirane kada je riječ o korištenju „peer-to-peer“ razmjene kriptovaluta. Naprimjer, Albanija zauzima 96. mjesto u ukupnom usvajanju, ali je na 49. mjestu po obimu „peer-to-peer“ razmjene. Bosna i Hercegovina zauzima 115. mjesto u ukupnom usvajanju, ali 65. mjesto po

obimu peer-to-peer razmjene. To ukazuje da bi se istražitelji koji rade na predmetima terorizma trebali upoznati sa raznim peer-to-peer razmjenama i načinom na koji one funkcioniraju.

Bugarska i Srbija su najbolje rangirane zemlje u regiji po ukupnom usvajanju kriptovalute, na 48. i 59. mjestu od 146 zemalja.

Tržišta u razvoju dominiraju Globalnim indeksom usvajanja kriptovaluta. Među 20 najbolje rangiranih zemalja je 10 zemalja koje su na indeksu Svjetske banke kategorizirane kao zemlje „niže-srednjih prihoda“. To su: Vijetnam, Filipini, Ukrajina, Indija, Pakistan, Nigerija, Maroko, Nepal, Kenija i Indonezija.

U izvještaju se navodi da se potrošači kriptovalute u zemljama nižeg srednjeg i višeg srednjeg prihoda često oslanjaju na

kriptovalutu za „slanje doznaka, čuvanje uštedevine u vremenima promjenjivosti fiat valute i zadovoljavanje drugih finansijskih potreba jedinstvenih za njihove ekonomije.“

OPDAT-ov program je u prošlosti saradivao sa Chainalysisom kako bi napravio analizu usvajanja kriptovaluta za pojedine zemlje. Tužitelji i istražitelji koji žele saznati više o Chainalysisu mogu se obratiti svom OPDAT rezidentnom pravnom savjetniku kako bi razgovarali o budućim programima.

Izvor: [Chainalysis. The 2022 Geography of Cryptocurrency Report](#)

Izveštaj Univerziteta George Washington: Pristalice Islamske države održavaju virtualni kalifat prilagodbom i inovacijama

U septembru je Program za ekstremizam na Univerzitetu George Washington objavio izvještaj u kojem se analiziraju naponi pristaša Islamske države (ID) da održe online prisutnost na raznim platformama i osiguraju opstanak takozvanog „virtualnog kalifata“ nakon pada Islamske države 2019. godine.

Prema izvještaju, historija „virtualnog kalifata“ započela je na Twitteru 2013. i 2014., kada su pristaše Islamske države kreirale velik broj računa koji su korišteni za širenje propagande, regrutiranje novih članova, internu komunikaciju i poticanje napada izvan teritorija pod kontrolom Islamske države. Nakon što je Twitter izvršio masovno brisanje računa koji su promovirali Islamsku državu 2015. godine, pristaše ID-a prebacili su se na Telegram. Nastavili su djelovati bez prekida na Telegramu do 2018. i 2019. kada su Europol i Telegram proveli dvije operacije koje su značajno osujetile aktivnosti Islamske države na ovoj platformi i dovele do „daljnje decentralizacije pro-ID-ovih mreža dok su pristaše istraživale alternativne i sve opskurnije aplikacije.“ Uprkos znatnom sužavanju prostora za propagandu Islamske države na Telegramu i naporima pristaša da istraže druge platforme, izvještaj napominje da je Telegram i dalje važna baza za rad za pro-ID online mreže, prvenstveno zbog značajki privatnosti Telegramovih privatnih grupa koje čak ni moderatoru sadržaja ne dozvoljavaju pristup sadržaju koji se dijeli unutar grupe.

Ovaj izvještaj naglašava da, bez obzira na to koju platformu koriste, pristaše Islamske države koriste online komunikaciju za tri cilja: stvaranje, povezivanje i obmanu.

Stvaranje

Osiguravanje kontinuirane proizvodnje pro-ID sadržaja bilo je ključno za održavanje virtualnih ekosistema Islamske države. Materijale koji promoviraju Islamsku državu, kao što su službene vijesti, časopisi i video izdanja ID-a, generiraju neovisni „kreatori sadržaja“ a na nekoliko jezika ih prevode neslužbeni prevoditeljski kolektivi: „Unutarnji rad ove vrste lokalnog projekta može se odvijati na potpuno individualnom nivou ili u manjim privatnim Telegram chatovima, gdje nekoliko 'glavnih' računa daju upute drugima u grupi i određuju im konkretne zadatke.“ Pristaše ID-a također stvaraju spremišta datoteka za arhiviranje pro-ID-ovih sadržaja s ciljem olakšavanja širenja propagande i drugih resursa (kao što su upute za poboljšanje online sigurnosti, proizvodnju eksploziva, itd.) za širu publiku. Prema izvještaju, stvaranje pro-ID materijala nadilazi virtualna okruženja i obuhvata također

proizvodnju fizičkih predmeta kao što su odjeća i ručno rađene umjetnine za sljedbenike Islamske države.

Povezivanje

Još jedan važan cilj za pobornike Islamske države je osigurati održavanje i rast njihovih mreža. U izvještaju se primjećuje da se, ovisno o platformi, koriste različite strategije za postizanje ovog cilja. Naprimjer, čuvanje rezervnih računa i međusobno dijeljenje podataka o rezervnim računima za pojedinačne profile, pro-ID-ove kanale i grupne razgovore u slučaju da su primarni računi blokirani, postalo je glavni odgovor na pokušaje brisanja računa na Telegramu i sličnim platformama. Na Facebooku i Twitteru pristaše ID-a koriste specifične funkcije ovih mreža, kao što je „označavanje“, za širenje poruka i sadržaja te za povezivanje korisnika koji su za Islamsku državu.

Prevare

Kako bi izbjegli moderiranje sadržaja, pristaše ID-a ulažu puno truda u prikrivanje svojih online aktivnosti i primjenu protumjera. Prema izvještaju, taktike koje koriste prilagođene su prirodi platforme i uključuju prikrivanje pro-ID sadržaja putem tekstualnih, vizualnih i prevara vezanih za račune. Naprimjer, na *mainstream* platformama kao što su Facebook, Twitter i TikTok, pristaše ID-a pokušavaju ostati ispod radara detekcijskih algoritama zamagljivanjem ili uređivanjem slika povezanih sa ID-om na neki drugi način. Slično tome, oni mijenjaju razmake između riječi ili slova u tekstu, koriste eufemizme, kodne riječi, nejasan jezik ili čak emotikone kako bi upućivali na pro-ID materijale kako bi izbjegli algoritme za detekciju. Kada je riječ o prikrivanju online računa ili web stranica, neke od identificiranih taktika koje podržavatelji ID-a koriste uključuju postavljanje profila na „privatni način rada“ kako bi spriječili neovlašteni pristup izvana, skrivanje popisa prijatelja na Facebooku kako bi se spriječilo praćenje mreže, stvaranje kanala posvećenih isključivo dijeljenju veza na Telegramu, stvaranje preslika web-mjesta na Dark webu za distribuciju ažuriranih površinskih URL-ova ako se trenutna stranica ukloni, itd.

Prema izvještaju, uprkos svim neuspjesima, pristaše ID-a nastavljaju ulagati velike napore kako bi održali svoju online prisutnost i pronašli načine za daljnje širenje svog dosega. Djelovanje unutar okvira „stvari, poveži i obmani“ pokazalo se ključnim za opstanak online ekosistema ID-a: „Slijedeći ove ciljeve, pristaše ID-a održavaju online otpornost, što im omogućuje da izdrže gubitke ID-a u stvarnom svijetu i brojne kampanje moderiranja protiv ID-a na internetu.“

Izvor: [Meili Criezis. Create, Connect, and Deceive: Islamic State Supporters' Maintenance of the Virtual Caliphate Through Adaptation and Innovation](#)